

The Creative Roles of School Director to Achievement of Classroom Management of Teachers in 4.0 Era

Patcharine Sirisuk

Ph.D. (Educational Administration), Government Pensioner
Bangkok Metropolitan Administration

Received: November 6, 2019/ Revised: May 5, 2020/ Accepted: May 26, 2020

Abstract

Classroom management in Thailand 4.0 era has shown teachers' abilities to plan their effective classroom management which provides learning environment and its facilitation to learning activities. Teachers in 4.0 era are required to gain competencies in both professional skills and various types of classroom management techniques for participatory learning. This will lead to creative integration of body of knowledge in order to develop or create innovation, provide information technology database connected from school wireless network, and promote the effective use of digital devices in the classroom for both teachers and students.

Directors play creative roles in promoting classroom management in 21st century. They are required to be leaders in various aspects: technology, learning promotion, teacher performance development, technology resource promotion and learning environment creation. All of these roles will be conducted under creation of innovative classroom planning and identification of methods in collaboration with concerned people for the purpose of teachers' classroom management and individual student growth as Thai citizens in Thailand 4.0 era.

Keywords : Creative Roles, Classroom Management, Thailand 4.0 Era,
Teachers in 4.0 Era, 21st Century

บทบาทที่สร้างสรรค์ของผู้อำนวยการโรงเรียนต่อความสำเร็จ ในการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูยุค 4.0

พัชรินทร์ ศิริสุข

ค.ด. (บริหารการศึกษา), ข้าราชการบำนาญ

สังกัดกรุงเทพมหานคร

วันรับบทความ: 6 พฤศจิกายน 2562/ วันแก้ไขบทความ: 5 พฤษภาคม 2563/ วันตอบรับบทความ: 26 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการชั้นเรียนในยุคประเทศไทย 4.0 เป็นการแสดงความสามารถของครูในการวางแผนจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูยุค 4.0 ควรมีสมรรถนะด้านทักษะทางวิชาชีพและจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายในรูปแบบการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม จนเกิดการนำองค์ความรู้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาหรือสร้างนวัตกรรม มีการจัดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงจากระบบเครือข่ายไร้สายของโรงเรียน มีการส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้เครื่องมือทางดิจิทัลมาใช้ในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้อำนวยการโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ในเชิงสร้างสรรค์ โดยการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี เป็นผู้นำในการส่งเสริมการเรียนการสอน เป็นผู้นำในการพัฒนางานครู เป็นผู้นำในการสนับสนุนทรัพยากรเทคโนโลยี และเป็นผู้ดำเนินการสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ภายใต้การวางแผนการสร้างสรรคห้องเรียนนวัตกรรมและการกำหนดกลวิธีที่เกิดจากความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูเพื่อให้นักเรียนเติบโตเป็นพลเมืองในสังคมไทย 4.0

คำสำคัญ : บทบาทที่สร้างสรรค์, การบริหารจัดการชั้นเรียน, ประเทศไทย 4.0, ครูยุค 4.0, ศตวรรษที่ 21

บทนำ

การเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 เป็นการเข้าสู่ยุคที่ประเทศไทยมีเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (value-based economy) ดังที่ สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2560) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเปลี่ยนผ่านองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. เปลี่ยนการเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นการเกษตรสมัยใหม่
2. เปลี่ยนจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแบบดั้งเดิม (traditional SMEs) ไปสู่การเป็นวิสาหกิจอัจฉริยะ (smart enterprises) หรือการเริ่มต้น (startups) ที่มีศักยภาพสูง
3. เปลี่ยนจากการบริการแบบดั้งเดิม (traditional services) ไปสู่การบริการที่มีมูลค่าสูง (high value service)
4. เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและทักษะสูง

ทั้งนี้ การจะทำให้องค์ประกอบเหล่านี้เปลี่ยนแปลงและประสบความสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับ “คน” ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนดังกล่าว ดังนั้นการเติมเต็มศักยภาพของคนในประเทศอย่างเต็มที่เพื่อให้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโต (people for growth) ที่จะก่อให้เกิดวงจรในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยกำหนดเป้าหมายครอบคลุม 4 มิติ ดังนี้

1. ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ คือเป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่าขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์
2. ความอยู่ดีมีสุขทางสังคม คือสังคมจะต้องเดินทางไปด้วยกัน ไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง พัฒนาค้นให้มีศักยภาพ
3. การยกระดับคุณค่าของมนุษย์ คือ พัฒนาค้นไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21” ควบคู่ไปกับการเป็น “คนไทย 4.0 ในโลกที่หนึ่ง”
4. การรักษาสิ่งแวดล้อม คือเป็นสังคมที่นำอยู่มีระบบเศรษฐกิจที่สามารถปรับสภาพตามภูมิอากาศ และเป็น “สังคมคาร์บอนต่ำ” อย่างเต็มรูปแบบ

โดยความสำคัญของการเตรียมคนไทย 4.0 ให้พร้อมก้าวสู่โลกที่หนึ่ง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการ

เปลี่ยนผ่านสังคมไทยไปสู่ “สังคมไทย 4.0” นั่นคือสังคมที่มีความหวัง สังคมที่เปี่ยมสุข และสังคมที่มีความสมานฉันท์ ดังนั้น การศึกษายุค 4.0 (education 4.0) จึงเป็นการเรียนรู้ยุคใหม่ที่จะก่อให้เกิดคนไทย 4.0 โดยการจัดการศึกษาจะต้องไม่ผูกขาดความรู้หรือข้อมูล และเกิดนวัตกรรมจากการแตกตัวของเทคโนโลยีและนวัตกรรมเดิมตลอดเวลา การที่จะพัฒนาค้นไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 จะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

1. การเรียนรู้อย่างมีความหมาย (purposeful learning) เพื่อให้เกิดการสร้างแรงบันดาลใจ
2. การเรียนรู้อย่างกว้างขวาง (generative learning) เพื่อให้เกิดการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม
3. การเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้อื่นและสังคม (mindful learning) เพื่อให้เกิดการคิดเพื่อส่วนรวม
4. การเรียนรู้ฐานผลลัพธ์ (result-base learning) จะเป็นหัวใจสำคัญนำไปสู่ “สังคมไทย 4.0” แรงงาน 4.0 ที่มีความรู้และทักษะขั้นสูง

การเตรียมการศึกษาเพื่อก้าวสู่ประเทศไทย 4.0 มีปัจจัยหลายประการที่ต้องคำนึงถึง แต่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าครูเป็นปัจจัย ที่สำคัญยิ่งในการเตรียมคนไทย 4.0 โดยเมื่อสิบปีก่อนครูทุกคนได้ผ่านการฝึกฝนกลวิธีการเรียนรู้สอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง (child-centered learning) มาอย่างหนัก ได้เรียนรู้ลงมือปฏิบัติรูปแบบการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ยึดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูต้องฝึกฝนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางอย่างเป็นรูปธรรม ต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องมีชิ้นงานหรือภาระงานที่เกิดจากการจัดกิจกรรมของครูเพื่อนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน ต่อมาครูได้เรียนรู้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (active learning) อาทิ การสอนแบบโครงงานเป็นฐาน (project-based learning) การสอนแบบค้นพบองค์ความรู้ (discovery learning process: DLP) การสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (active-based

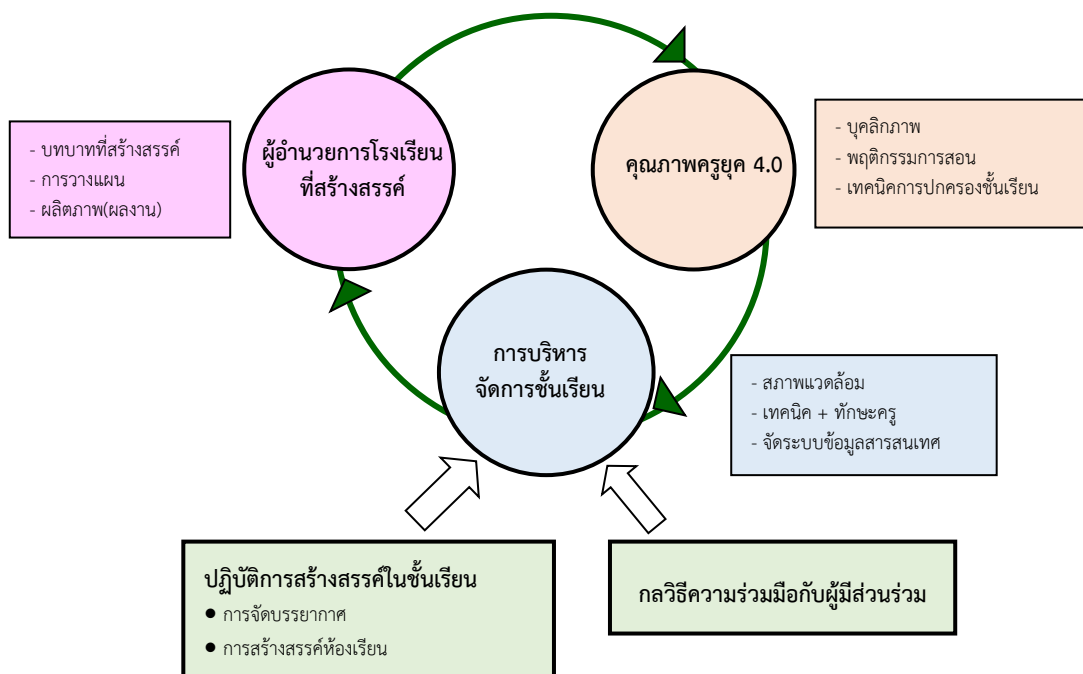
learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูต้องให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียน (classroom management) ดังที่ ญิรดา เวชญาลักษณ์ (2559) กล่าวว่า ครูต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูต้องบริหารจัดการตนเองในการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ที่เป็นของตนเองขึ้นมาจากความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือจากความรู้ที่ได้รับเข้ามาใหม่ เกิดความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ในส่วนผู้บริหารโรงเรียน โพนมจันทร์น้อย (2560) กล่าวว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องเป็นผู้นำทางวิชาการต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียน อันเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้ครู มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสร้างนวัตกรรมสนองตอบความต้องการของสังคมไทย 4.0

ภาพแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูยุค 4.0

แม้ว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนจะเป็นการแสดงความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูก็ตาม แต่มีปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้การบริหารจัดการชั้นเรียนของแต่ละโรงเรียนประสบความสำเร็จได้ นับตั้งแต่คุณภาพของครูที่เป็นสิ่งสำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน การนำเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ การวางแผนและการใช้กลวิธีความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการชั้นเรียนของฝ่ายบริหาร การส่งเสริมให้ครูจัดห้องเรียนอย่างสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่ก้าวแรกของการสร้างบรรยากาศการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูยุค 4.0 ดังภาพประกอบที่แสดงการเคลื่อนไหวเชื่อมโยงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่หมุนวนส่งเสริมให้ปฏิบัติการสร้างสรรค์ห้องเรียนและการนำกลวิธีของผู้มีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนให้ประสบความสำเร็จในยุคการศึกษา 4.0 ดังนี้

ภาพประกอบ 1

แผนภาพแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูยุค 4.0

1. การบริหารจัดการชั้นเรียน

1.1 ความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียน

นักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่สนใจศึกษาเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียน (classroom management) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2559) กล่าวว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยนัยนี้ วิเศษ ชิมวงศ์ (2560) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนจึงเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของครูในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน เพื่อกระตุ้นส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ รวมถึงแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน ตลอดจนบรรลุผลตามเป้าหมายของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ศิริวรรณ วัฒนวัฒนชัย (2561) ที่เห็นว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นภารกิจของครูมืออาชีพที่ต้องแสดงภาวะผู้นำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครูต้องสามารถบริหารจัดการบรรยากาศในห้องเรียน จัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียนด้วยการสร้างวินัยในชั้นเรียน สร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนจนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์การเรียนการสอน และสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอันจะนำไปสู่ความรู้อย่างยั่งยืนในตัวผู้เรียน

Emmer & Sabonie (2015) สรุปความคิดเห็นของนักการศึกษาที่กล่าวถึงการบริหารจัดการชั้นเรียนในภาพรวมว่าหมายถึง การสร้างและรักษาระเบียบในระบอบการศึกษาศาสตร์ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนที่คำนึงการจัดสภาพบรรยากาศในชั้นเรียนทางภาวะสังคมและอารมณ์ การจัดการที่ช่วยลดพฤติกรรมก่อกวนของผู้เรียนเพื่อให้การเรียน

การสอนดำเนินไปอย่างเรียบร้อยบรรลุตามความมุ่งหวังของหลักสูตร

Mulvahill (2018) กล่าวว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนหมายถึง ทักษะและเทคนิคต่าง ๆ ที่ครูใช้เพื่อให้แน่ใจว่าการสอนในชั้นเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่น ปราศจากพฤติกรรมก่อกวนของผู้เรียน โดยการกำหนดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้เชิงโครงสร้างพร้อมกติกาที่ชัดเจนที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ รวมถึงมีผลลัพธ์ที่สามารถลดหรือกำจัดพฤติกรรมใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดความยุ่งยากในการเรียนรู้

Kelly (2019) ได้กล่าวถึงเทคนิค 4 ประการ ที่ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1) ครูต้องรู้จักรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเด็ก ๆ ชอบเรียนรู้โดยวิธีใด
- 2) ครูและผู้เรียนร่วมกันวางแผนการสอนที่มีความยืดหยุ่น เพื่อช่วยสร้างความตื่นตัวและช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่าจะเรียนอะไรในภาพรวม
- 3) ครูตั้งความคาดหวังที่ชัดเจนให้ผู้เรียนรู้ว่าจะมีส่วนร่วมในการเรียนมาก-น้อยเพียงใด ผู้เรียนต้องนำเสนอโครงงานต่าง ๆ และต้องได้รับการประเมินทั้งในเรื่องงานและพฤติกรรมอย่างไร รวมทั้งคาดหวังว่าผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4) ครูต้องกำหนดความคาดหวังในตัวของตัวเอง กล่าวคือ ครูต้องมั่นใจว่าจะสอนได้สำเร็จ ต้องรู้วิธีสร้างความขบขันในช่วงที่มีปัญหาในขณะสอน ดังนั้น ครูที่มีวินัยน้อยควรกระตือรือร้นที่จะขอคำแนะนำและขอความช่วยเหลือจากครูรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญของครูในการใช้ทักษะและเทคนิคในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ ดำเนินการจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งมีการกำหนดเป้าหมายในการสอน

ของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ชัดเจน เพื่อ
นำไปสู่การสรุปองค์ความรู้ของผู้เรียนด้วยตนเอง
อย่างยั่งยืนตามเป้าหมายของการศึกษาต่อไป

1.2 การ จัดสภาพแวดล้อมในการ บริหารจัดการชั้นเรียนของครูยุค 4.0

การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นวิธีการ
หรือเทคนิคที่หลากหลายในการจัดบรรยากาศให้
ชั้นเรียนอยู่ในสภาพพร้อมสำหรับการเรียนรู้ เพื่อให้
การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล
ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย (สำนัก
การศึกษา, 2560)

- จัดห้องเรียนสะอาด ปลอดภัย มี
สีสันทนดู สบายตา ถูกสุขลักษณะ อากาศถ่ายเท
ได้ดี แสงเพียงพอ ไม่มีเสียงรบกวน มีต้นไม้ ดอกไม้
ประดับและมีพื้นที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมที่
ส่งเสริมให้เกิดการสร้างแรงบันดาลใจอันเป็นการ
เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความมุ่งหมาย

- จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน
ให้เพียงพอ มีคุณภาพพร้อมใช้งาน การจัดโต๊ะเก้าอี้
จัดมุมหนังสือ มุมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์
ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดเก็บของเป็นระเบียบ
หยิบใช้ได้ง่ายและมีคำแนะนำชัดเจนเกี่ยวกับวิธีเก็บ
สื่อ อุปกรณ์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดเก็บอุปกรณ์ได้
ด้วยตนเองและเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยร่วมกัน
เป็นการส่งเสริมให้เกิดการคิดเพื่อส่วนรวม

- สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เกิด
ความผ่อนคลาย ให้ความรู้ที่อบอุ่นและปลอดภัย
ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยครูมีสัมพันธภาพเชิงบวก
ใช้วาจาสุภาพ หลีกเลี่ยงการใช้เสียงดัง น้ำเสียงเข้มงวด
เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความหวาดกลัว ขาดความ
เชื่อมั่น ครูมีบุคลิกภาพดีและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง
ที่ดี เป็นมิตร ยอมรับให้ความช่วยเหลือ ทำให้ผู้เรียน
สบายใจ รักครู รักโรงเรียน และรักการมาเรียน

- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระใน
การเรียนรู้และร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข กล้าคิด
กล้าแสดงออก เชื่อมมั่นในตนเอง และกล้าตัดสินใจได้
เรียนรู้ตามความสนใจเพื่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรม
ตามศักยภาพของตนเองที่เกิดจากการเรียนรู้อย่าง
กว้างขวาง

1.3 เทคนิคและทักษะของครู 4.0 ประกอบด้วย

1) เทคนิคการสอนของครู

การเตรียมการศึกษาเพื่อเข้าสู่
ประเทศไทย 4.0 เป็นการสอนให้ผู้เรียนนำ
องค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งมาบูรณาการเชิง
สร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมได้นั้น ครูต้องสอน
ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบโครงงานหรือการสร้างชิ้นงาน
ต้องนำเทคนิคสะเต็มศึกษา (STEM Education)
เข้ามาจัดการเรียนการสอน ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (science)
เทคโนโลยี (technology) วิศวกรรมศาสตร์ (engineering)
และคณิตศาสตร์ (mathematics) หมายถึงองค์ความรู้
วิชาการของศาสตร์ทั้ง 4 วิชา ที่มีความเชื่อมโยงกัน
ในโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัย องค์ความรู้
ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันในการดำเนินชีวิต
และการทำงาน การจัดการเรียนการสอนของครู
จะต้องไม่สอนแยกส่วน เช่น สอนเคมี ฟิสิกส์ หรือ
คณิตศาสตร์ล้วน ๆ ต้องนำมาบูรณาการในชิ้นงาน
เพราะหลักของนวัตกรรมทั้งหมดเกิดจากการบูรณาการ
ของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ แล้วจึง
เกิดนวัตกรรมจนกลายเป็นเทคโนโลยี ต่อมามีการ
นำเทคโนโลยีมาบูรณาการกับวิทยาศาสตร์และ
คณิตศาสตร์ จึงเกิดนวัตกรรมใหม่ต่อยอดไปเรื่อย ๆ
ทั้งนี้ โดยใช้กระบวนการทางวิศวกรรมในการสร้าง
นวัตกรรม ซึ่งผู้เรียนจะตอบได้ว่าการสร้างชิ้นงาน
ใช้หลักคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยี
เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างไร (โพยม จันทร์น้อย, 2560)

2) ทักษะการสอนของครู

ครูในยุค 4.0 ควรมีสมรรถนะด้าน
ทักษะทางวิชาชีพ (professional skill) จำนวน 11 ข้อ
(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ดังนี้

- (1) ทักษะในการจัดการเรียนการสอน
- (2) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคล
ตนเอง
นักเรียน
- (3) ทักษะสะท้อนคิดหรือคิดไตร่ตรอง
- (4) ทักษะด้านการบริหารจัดการ
- (5) ทักษะในการสื่อสารเพื่อพัฒนา
- (6) ทักษะในการประสานงาน

- (7) ทักษะการทำงานเป็นทีม
- (8) ทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- (9) ทักษะในการพัฒนาทักษะทางปัญญาและจินตนาการของนักเรียน
- (10) ทักษะในการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรม
- (11) ทักษะในการพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน

1.4 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ

การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเป็นการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศภายในห้องเรียน และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียนให้เป็นระบบ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ การจัดระบบฐานข้อมูลของโรงเรียนในระดับต่าง ๆ การติดตั้ง Wifi จัดทำระบบเครือข่ายไร้สายที่มีประสิทธิภาพให้ใช้ได้อย่างทั่วถึง นำไปใช้ในห้องเรียน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้เครื่องมือทางดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการประเมินความพร้อมของโรงเรียนที่จะนำทักษะดิจิทัลมาใช้ โดยเหตุนี้การจัดทำข้อมูลสารสนเทศในชั้นเรียนจึงถือเป็นภารกิจประการหนึ่งของครูที่แสดงถึงบทบาทการวางแผนและดูแลชั้นเรียนเป็นอย่างดีของครูในยุค 4.0

โดยสรุปแล้ว การบริหารจัดการชั้นเรียนของครูยุค 4.0 ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านเทคนิคและทักษะทางวิชาชีพครู และด้านการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศที่จะช่วยให้บรรยากาศในการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ครูสามารถบริหารเวลาได้ดีและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรต่อไป

2. ผู้อำนวยการโรงเรียนที่สร้างสรรค์ยุค 4.0 ประกอบด้วย

2.1 บทบาทที่สร้างสรรค์ต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน

ผู้อำนวยการโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการบริหารจัดการชั้นเรียนยุค 4.0 ดังนี้ (ทวีศักดิ์ จินดานรักษ์, 2561)

1) เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี กล่าวคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนในปัจจุบันจะต้องรู้จักนำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและการบริหารจัดการชั้นเรียนดิจิทัลเทคโนโลยีที่สำคัญที่ผู้อำนวยการโรงเรียนควรนำมาใช้ในสถานศึกษา มีดังนี้

(1) คลาวด์คอมพิวเตอร์ (cloud computing) เป็นบริการที่ครอบคลุมถึงการให้บริการประมวลผล หน่วยจัดเก็บข้อมูล และระบบออนไลน์ต่าง ๆ จากผู้ให้บริการ เพื่อลดความยุ่งยากในการติดตั้ง ดูแลระบบ ช่วยประหยัดเวลาและลดต้นทุนในการสร้างระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายเอง

(2) อุปกรณ์พกพา (mobility devices) เป็นอุปกรณ์ที่สามารถพกพาใช้งานได้ทุกสถานที่ เช่น โทรศัพท์มือถือ Tablet PC และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อื่น ๆ มีความสามารถเข้าถึงอย่างอิสระเพื่อการใช้งานแบบเคลื่อนที่ได้

(3) สื่อสังคมออนไลน์ (social network) ในยุคนี้สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อทัศนคติ พฤติกรรมและความเชื่อของคนในสังคมเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็น LINE, Facebook, Twitter, WeChat หรือ Instagram

(4) อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things; IoT) เป็นการนำอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ มาเชื่อมโยงสื่อสารกันโดยใช้อินเทอร์เน็ต ทำให้มนุษย์สามารถสั่งการควบคุมการใช้งานอุปกรณ์ต่าง ๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

(5) การเรียนรู้แบบยูบิควิตัส (ubiquitous learning) เป็นการเรียนรู้ได้ในทุกหนทุกแห่งทุกเวลา โดยอาศัยเทคโนโลยีเซ็นเซอร์ (sensor technologies) อุปกรณ์มือถือ (mobile devices) และการติดต่อแบบไร้สาย (wireless communications) เป็นการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะไปที่ใดก็สามารถได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้

2) เป็นผู้นำในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ผู้อำนวยการโรงเรียนในยุค

ศตวรรษที่ 21 จัดให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (core subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนต้องช่วยในการกำกับดูแลด้านการบูรณาการเรียนการสอนต่อการประยุกต์ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ และการประเมินผล ได้แก่ การให้คำแนะนำแนวคิดใหม่ ๆ สำหรับครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ เช่น การสอนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน ห้องเรียนอัจฉริยะ ห้องเรียนเสมือน ชั่วโมงอัจฉริยะ การใช้แอปพลิเคชันในการบริหารจัดการชั้นเรียน การสนับสนุนให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับปัจจัยภายในและภายนอกโรงเรียน ท้าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

3) เป็นผู้ดำเนินการพัฒนางานครู

ผู้อำนวยการโรงเรียนมีบทบาทในการพัฒนาครูผู้สอนโดยพัฒนาครูให้มีความสามารถและมีความรู้ทันเทคโนโลยีใหม่ โดยส่งเสริมครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองที่จัดโดยหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจทักษะหรือความชำนาญและทัศนคติอันเหมาะสมจนสามารถก่อให้เกิดความรู้ การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อยกมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้นอีกทั้งทำให้ครูมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน รวมทั้งควรมีแผนงาน/โครงการในการศึกษาดูงานในการพัฒนาครู เพื่อเพิ่มทักษะทางวิชาชีพซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของครู และควรมีการประเมินและนำผลการประเมินการศึกษาดูงานมาปรับปรุงในการศึกษาดูงานครั้งต่อไป รวมทั้งควรพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

4) เป็นผู้เอื้ออำนาจในการสนับสนุน

ทรัพยากร

การจัดการศึกษาในยุค 4.0 ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องให้ความสำคัญต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศกับการสร้างเครือข่ายทางการศึกษามาใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้

ผู้เรียนสามารถเข้าถึงพรมแดนความรู้ ทันความเปลี่ยนแปลง เช่น การสร้างห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการใช้ระบบคอมพิวเตอร์และการสื่อสารทางไกลเชื่อมโยงข้อมูลห้องสมุดกับผู้เรียน เพื่ออำนวยความสะดวกเรื่องการยืมคืน ค้นหาข้อมูลระหว่างห้องสมุด โดยมีระบบการยืมคืนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างสะดวกรวดเร็ว ส่งเสริมให้จัดทำเว็บไซต์รวมเนื้อหาวิชาหลัก เพื่อรวบรวมเนื้อหาวิชาที่สำคัญ ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น วิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ เป็นสื่อการสอนในรูปแบบใหม่ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาทบทวนบทเรียนด้วยตนเองได้ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนที่อาจตามบทเรียนในชั้นเรียนไม่ทัน อีกทั้งยังเป็นการสร้างช่องทางให้ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลสามารถเข้าถึงบทเรียนที่มีคุณภาพได้ ส่งเสริมให้ใช้แอปพลิเคชันในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อให้การจัดการชั้นเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5) เป็นผู้นำทางความคิดในการสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องเป็นผู้ดำเนินการคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่บนพื้นฐานที่ยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ และความรู้สึกที่ดีต่อชุมชน ได้แก่ การสร้างสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการสอน และการเรียนรู้ด้านทักษะในศตวรรษที่ 21 กำหนดให้จัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือยึดหยุ่นภายในโรงเรียนและชุมชน นอกจากนี้ ควรเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ด้านโลกมากขึ้น และออกแบบทางสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มโอกาสการพัฒนาทักษะการคิด ทักษะชีวิต และทักษะทางอาชีพและเตรียมผู้เรียนสำหรับการทำงานในอนาคต

2.2 การวางแผน

Hardin (2014) กล่าวว่า ครูใหญ่เป็นแรงสนับสนุนในเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนให้เกิดขึ้นได้ โดยคำนึงถึงปัจจัย 3 ประการ ในการนำมาใช้วางแผนการบริหารจัดการชั้นเรียน ดังนี้

1) คุณสมบัติของครู ประกอบด้วย บุคลิกลักษณะ ทักษะจิตของครูต่อการบริหารจัดการ ชั้นเรียน รูปแบบการสอนที่พึงประสงค์และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ประกอบด้วย ระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ช่วงอายุของนักเรียน ลักษณะพิเศษและความต้องการของนักเรียน วิสัยทัศน์ของโรงเรียน นโยบายของโรงเรียน และการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

3) ความรู้และประสบการณ์ของครู ประกอบด้วย ประสบการณ์ส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของการบริหารจัดการชั้นเรียน ความรู้ด้านการวิจัยเรื่องการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ผลผลิตภาพ (ผลงาน)

การบริหารจัดการชั้นเรียนในยุคประเทศไทย 4.0 ที่จะสนองตอบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้นั้นผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำการปฏิรูปการศึกษาในระดับห้องเรียน ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2561) ได้กล่าวถึงการบริหารงานของผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ ซึ่งหมายถึง ผู้นำที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงผลงานให้เห็นผลของการดำเนินงาน ดังนั้น ในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นำของโรงเรียน จึงควรมีผลงานที่ควรมองเห็น (resultants) 4 ประการ ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ได้อย่างแจ่มชัด (situational analysis) กล่าวคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องเข้าใจเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงต้องมีผลงานอันเกิดจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประชุมหรือการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางต่อไป

2) เสนอแนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ (innovative ideas) ในการบริหารจัดการต้องมีความคิดสร้างสรรค์ (creative) ในการดำเนินงานหรือในการบริหารงานโดยสะท้อนความคิดใหม่ ๆ ที่เกิดจากวิเคราะห์และเสนอแนะของผู้บริหาร ซึ่งจะต้องแสดงออกเป็นรูปธรรมในการนำเสนอต่อบุคลากรในองค์กรหรือในสังคมได้

3) มีผลงานสะท้อนความคิดสร้างสรรค์ (new products) คือ ใ้บุคคลนึกถึงผลงานที่เคยบริหารเป็นหลัก ดังคำกล่าวว่า “ค่าของคนอยู่ที่ผลงาน” เมื่อเสร็จสิ้นจากการบริหารหรือแม้อยู่ระหว่างการบริหาร ผู้คนทั้งในองค์กรและในสังคมจะเห็นผลงานชัดเจนว่าผู้บริหารท่านนั้นทำอะไร

4) มีผลงานสะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) และหรือมีแนวคิดที่เกี่ยวกับบทบาทในสังคม มีการคิดและจิตอาสาเพื่อสังคมรวมไปถึงคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารด้วย

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าผู้อำนวยการโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการช่วยครูให้สามารถบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับการวางแผนการบริหารจัดการชั้นเรียนที่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และการใช้แนวคิดการบริหารงานเชิงสร้างสรรค์และมองเห็นผลงานของผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นผลลัพธ์เชิงรูปธรรมที่ส่งผลต่อผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา 4.0

3. คุณภาพครู 4.0

3.1 บุคลิกภาพ

การบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพของครูย่อมส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยครูรุ่นใหม่ยุค 4.0 ต้องเป็นบุคคลที่มีกระบวนทัศน์ (paradigm) ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่เหมาะสมกับสังคมไทยและความเป็นสากลในรูปแบบ SMART Teacher (จันทร์ชลี มาพุทธ, 2560) ดังนี้

S มาจากคำว่า Skill: ทักษะครูรุ่นใหม่จะต้องมีทักษะที่จำเป็นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะวิชาชีพครู (teacher professional skill) ทักษะการถ่ายโอน (transferable skill) ทักษะทางด้านภาษา (verbal skill) ทักษะด้านปริมาณ (quantitative skill) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ (critical thinking skill)

M มาจากคำว่า Management: การบริหารจัดการ ครูรุ่นใหม่จะต้องสามารถเป็นผู้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยสามารถใช้ทรัพยากรอื่น ๆ หรือวิทยาการอื่น ๆ มา

ช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือสร้างเครือข่ายสำหรับผู้สอนโดยจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบการศึกษาในลักษณะทุกสิ่งเพื่อการศึกษา (all for education) ได้

A มาจากคำว่า Attitude: เจตคติ ครูรุ่นใหม่ต้องมีจิตสำนึกของความเป็นครูนอกเหนือจากการสอนผู้เรียนในโรงเรียนแล้วจะต้องประยุกต์การเรียนการสอนให้กับชุมชนด้วยช่องทางอื่น ๆ เป็นลักษณะการศึกษาเพื่อทุกคน (education for all)

R มาจากคำว่า Resource: แหล่งทรัพยากร ครูรุ่นใหม่ต้องมีแนวคิดว่าผู้เรียนทุกคนสามารถสร้างความรู้ขึ้นเองได้ ตัวครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (facilitator) ดังนั้น ครูยังต้องสามารถจัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ และครูต้องสามารถชี้แนะแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน หรือครูสามารถเป็นวัสดุการเรียนรู้ประเภทบุคคลให้แก่ผู้เรียนได้

T มาจากคำว่า Technology: เทคโนโลยี ครูรุ่นใหม่จะต้องเป็นนักเทคโนโลยีมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการสืบค้นได้อย่างดี สามารถใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถผสมผสานการใช้เทคโนโลยีขั้นต่ำและขั้นสูงในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

3.2 พฤติกรรมการสอน

พฤติกรรมการสอนของครูมีบทบาทในการสร้างความรู้และการเรียนรู้ที่ดี เช่นเดียวกับบุคลิกภาพของครูในการสอน ครูต้องใช้เทคนิคและทักษะการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เจตคติ และทักษะความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนด พฤติกรรมการสอนของครู 4.0 ควรเป็นดังนี้ (ศิริวรรณ วิณิชฉนวนรัชย์, 2561)

1) ตอบสนองพฤติกรรมของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงที่เหมาะสม เช่น การใช้คำพูด ท่าทาง สีหน้า แววตา การให้รางวัลหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตลอดจนให้ทำกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ ครูควรเสริมแรงให้ทั่วถึงและเหมาะสม

2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

แสดงให้เห็นให้ผู้เรียนเห็นว่าความคิดของเขามีประโยชน์ พยายามนำความคิดเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้

3) ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถให้เกิดประโยชน์ ฝึกการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและได้ผลงานนำไปสู่ความภาคภูมิใจของกลุ่มและตนเอง ในการมอบหมายงานกลุ่มครูควรคำนึงถึงความยากง่ายของงาน ระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการทำงานเป็นการสร้างความรู้สึกทางบวกให้แก่ผู้เรียน งานใดที่ยากครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยกันแก้ปัญหา ฝึกให้ผู้เรียนใช้วิธีการต่าง ๆ หลาย ๆ แบบมาปะติดปะต่อกันจนสามารถแก้ไขปัญหาหรือสามารถต่อยอดและพัฒนาการทำงานได้ประสบผลสำเร็จ

4) การใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายในการเรียน ครูควรแสวงหาแนวทางวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนนวัตกรรมการสอนที่น่าสนใจ การใช้วิธีการสอนแบบใด ครูต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน ระยะเวลา สติปัญญาและวัยของผู้เรียน

5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้อินเทอร์เน็ต (internet) เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการค้นหาความรู้ ดังนั้น ครูจึงต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่าย ซึ่งเป็นการสร้างพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ ต้องอยู่ในกรอบที่สังคมยอมรับได้อันเป็นหลักที่ครูยุค 4.0 ที่ต้องสอนให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีให้เกิดความคุ้มค่าในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ต่อไป (พรชัย เจดามาน และคณะ, 2559)

3.3 เทคนิคการปกครองชั้นเรียน

การปกครองชั้นเรียน หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับความรู้สึก เจตคติและพฤติกรรมของผู้เรียน ให้มีความอบอุ่น ความสบายใจ ความเป็นกันเอง ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความรัก ความศรัทธาต่อผู้สอน มีความกล้ามีอิสระในการแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนโดยปราศจากความกลัว ความวิตกกังวล มีบรรยากาศของการเรียนรู้ สร้างสรรค์ ได้รับความสนใจให้กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นไปด้วยความสุข ซึ่งผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกเช่นนี้

ได้ต้องขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ ดังนั้น การปกครองห้องเรียนจึงควรให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการทำงานในลักษณะของการร่วมมือกันภายในกลุ่ม หรือแลกเปลี่ยนกันระหว่างกลุ่มห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างหรือพัฒนาชิ้นงานตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ต่อไป

กล่าวโดยสรุป ครูยุค 4.0 เป็นผู้มีบทบาทในการออกแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยความสำคัญนี้ ครูจึงต้องมีบุคลิกภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อมูลความรู้ ได้รู้จักทำงานร่วมกัน มีการบริหารจัดการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงมีทั้งแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน และครูต้องสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อผู้เรียนให้เกิดทักษะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเยาวชนในยุคใหม่ต่อไป

ปฏิบัติการสร้างสรรค์ห้องเรียนของครูยุค 4.0

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ช่วยให้การบริหารจัดการห้องเรียนของครูยุค 4.0 เป็นไปได้เชิงสร้างสรรค์ จะพบว่าการจัดบรรยากาศทางกายภาพในชั้นเรียนเป็นภารกิจที่ครูสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับข้อค้นพบของพงษ์ลิขิต เพชรผล (2559) ที่พบว่า การจัดบรรยากาศของการเรียนการสอนเป็นจุดแข็งในการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการเรียนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในช่วงการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนัยนี้การสร้างสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น ผู้เรียนใส่ใจในการเรียน ช่วยส่งเสริมลักษณะที่ดีงามและความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพดี เป็นสมาชิกที่ดีของ

สังคม เคารพกติกา มารยาท และช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนและรักการมาโรงเรียน ดังที่ Hardin (2014) กล่าวว่า การสร้างสรรค์ห้องเรียนจึงเปรียบเสมือนการจุดประกายการบริหารจัดการชั้นเรียนให้มีชีวิตชีวาทั้งครูและผู้เรียนได้มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมด้านสังคมและวิชาการผ่านกระบวนการเรียนรู้ อันเป็นการเปลี่ยนมุมมองใหม่ของการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เกิดจากการจัดห้องเรียนให้น่าสนใจ

การสร้างสรรค์ห้องเรียนในยุค 4.0 ที่ครูสามารถปฏิบัติได้ ประกอบด้วย การจัดบรรยากาศ และการสร้างสรรค์ห้องเรียน ดังนี้

1. การจัดบรรยากาศ

การจัดบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อสนองตอบการพัฒนาผู้เรียน ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (ศิริวรรณ วนิชวัฒนารชัย, 2561)

สภาพภายในห้องเรียนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1) ห้องเรียน สื่อและอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ ห้อง พื้นห้อง ผนัง ประตู หน้าต่าง ขนาด และพื้นที่ว่างภายในห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้ กระดานดำ สื่อการเรียน อุปกรณ์ตกแต่งห้องเรียน เช่น แจกัน ดอกไม้ ภาพวาด เป็นต้น

2) แสงสว่าง ได้แก่ แสงธรรมชาติ จากดวงอาทิตย์และแสงประดิษฐ์ ซึ่งเป็นแสงจากหลอดไฟประดิษฐ์

3) เสียง ได้แก่ เสียงบรรยายของผู้สอน เสียงการสนทนาระหว่างผู้สอนและผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้เรียน เสียงจากเครื่องขยายเสียง เหล่านี้จะต้องมีระดับความดังที่พอเหมาะ

4) อุณหภูมิ ได้แก่ ระดับความชื้นของอากาศ การถ่ายเทของอากาศ การระบายอากาศ โดยธรรมชาติและการระบายอากาศจากอุปกรณ์อำนวยความสะดวก

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น แหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการห้องทดลอง โรงฝึกงาน ห้องสมุด ศูนย์วัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการเรียน และการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากในห้องเรียน

นอกจากนี้ สำนักการศึกษา (2560) ได้เสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางประกอบด้วย

- 1) การจัดห้องเรียนให้สะอาด ปลอดภัย
- 2) จัดมุมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดให้เป็นระเบียบ มีป้ายกำกับชัดเจน
- 3) การจัดพื้นที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 4) การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน กระตุ้นการเรียนรู้ มีสีสันสวยงาม สร้างสรรค์
- 5) การนำธรรมชาติเข้าสู่ห้องเรียน เพื่อสร้างความสดชื่น และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน
- 6) การจัดป้ายแสดงความรู้และผลงานผู้เรียนทุกคน (display) ที่เป็นปัจจุบัน สม่่าเสมอ และผู้เรียนมีส่วนร่วม
- 7) การจัดป้ายแสดงความรู้ที่ให้ความรู้ และทำกิจกรรมบนป้ายได้ (interactive board)

ในส่วนของการจัดมุมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับปฐมวัยถึงประถมศึกษา มีแนวทางการจัด ดังนี้

- 1) มุมสะอาด เป็นมุมที่ใช้เก็บไม้กวาด ที่โกยผง ถังขยะที่นักเรียนเข้าใช้ได้ง่าย ควรหามุมสุขภาพ
- 2) มุมอุปกรณ์ เป็นมุมที่ครูจัดเก็บอุปกรณ์การเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กาว กรรไกร สี ปากกา เป็นต้น
- 3) มุมครู เป็นพื้นที่ส่วนตัวให้ครูได้ทำงานพร้อมกันมีเวลาอยู่ในห้องเรียนกับผู้เรียน
- 4) มุมแสดงความรู้และผลงานผู้เรียน เป็นมุมที่ครูหรือผู้เรียนจัดไว้สำหรับการแสดงความรู้ที่มีข้อมูลสอดคล้องกับการเรียนรู้ในช่วงนั้น ควรอยู่ในระดับที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นได้ง่าย เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการแสดงผลงานของผู้เรียนทุกคน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้ผู้เรียน

5) มุมการอ่านหรือมุมหนังสือเป็นมุมส่งเสริมการอ่านหรือการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งควรจัดโต๊ะเล็ก ๆ มีชั้นวางหนังสือที่แข็งแรง ปลอดภัย หยิบได้ง่าย และเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับวัยให้ผู้เรียนเลือกอ่าน

6) มุมส่งงาน เป็นมุมสำหรับส่งงานหรือการบ้านให้ครูตรวจและรับงานหรือการบ้านที่ตรวจเสร็จแล้วคืน และสามารถใช้เป็นพื้นที่วางหนังสือหรือแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนนำกลับบ้าน

7) มุมเสริมแรง (star chart) เป็นมุมที่มีตารางสำหรับติดตามของผู้เรียนแต่ละคนเป็นการเสริมแรงเมื่อผู้เรียนตั้งใจหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ช่วยสร้างแรงจูงใจ สร้างความภาคภูมิใจและควบคุมพฤติกรรมผู้เรียน

8) มุมสุขภาพ เป็นมุมสำหรับเก็บแปรงสีฟัน แก้วน้ำของผู้เรียน ควรเป็นมุมที่ผู้เรียนสามารถหยิบของได้ง่าย

9) มุมการเรียนรู้ เป็นมุมทำกิจกรรม เช่น เกมการศึกษา ของเล่นที่เอื้อต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน อาจมีตะกร้าเพื่อให้เก็บของเป็นระเบียบ และควรหมั่นทำความสะอาดสิ่งของอยู่เสมอ

10) มุมรวมหรือมุมพรม เป็นมุมสำหรับให้ผู้เรียนมารวมกันและทำกิจกรรมการสอน ซึ่งควรเป็นพื้นที่หน้าห้องช่วยให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียน

11) มุมกระเป๋ เป็นพื้นที่วางกระเป๋าของผู้เรียน โดยครูสามารถติดเลขหรือสัญลักษณ์ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อความเป็นระเบียบ เป็นการนำกระเป๋าให้ห่างจากตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมาธิในการทำกิจกรรมการเรียนรู้

12) มุมรองเท้า เป็นมุมวางรองเท้าของผู้เรียน ซึ่งควรจัดไว้ด้านนอกห้องเรียน โดยครูสามารถติดเลขหรือสัญลักษณ์ประจำตัวผู้เรียนแต่ละคน อาจใช้เทปขาวติดกรอบ เพื่อให้ผู้เรียนวางรองเท้าได้อย่างถูกวิธีและเป็นระเบียบ ช่วยฝึกวินัยของผู้เรียน

กล่าวโดยสรุปแล้ว การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพเป็นการจัดวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนรวมตลอดไปถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ เช่น ป้ายนิเทศ

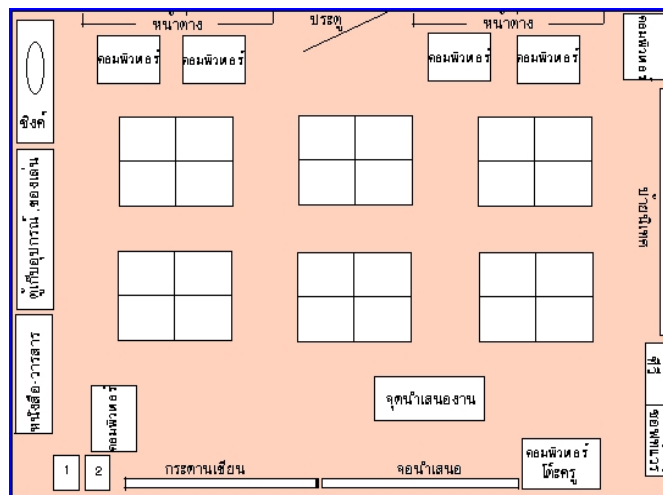
มุมวิชาการ ชั้นวางหนังสือ โต๊ะวางสื่อการสอน ฯลฯ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้เกิดความสบายตา สบายใจแก่ผู้พบเห็น ทั้งนี้ ในการจัดตกแต่ง ห้องเรียน ครูควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการใช้สีที่เหมาะสมกับสายตา เพื่อนำมาใช้ในการจัดป้าย แสดงความรู้และป้ายแสดงผลงานของผู้เรียนด้วย

2. การสร้างสรรค์ห้องเรียน

การสร้างสรรค์ห้องเรียนนับเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถของครูในการบริหารจัดการชั้นเรียนด้านสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนสัมผัสได้ ดังที่ วิเศษ ชินวงศ์ (2560) ได้กล่าวถึงการจัดการ ชั้นเรียนแบบนวัตกรรม ซึ่งเป็นชั้นเรียนของการศึกษา 4.0 ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ

ภาพประกอบ 2

ห้องเรียนที่สร้างสรรค์ยุค 4.0

กลวิธีความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

Pi (2014) กล่าวว่า เบื้องหลังความสำเร็จของการบริหารจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ครูใหญ่ต้องใช้กลวิธีการร่วมกันในการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เรียบง่ายที่ช่วยส่งเสริม สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กำหนดสิ่งที่คาดหวัง ให้ชัดเจนทั้งในส่วนของครู พ่อแม่ ตลอดจนผู้ปกครอง และพฤติกรรมเชิงบวกของผู้เรียนเมื่ออยู่ในห้องเรียน ดังที่ ฮอน เฉี่ยว เหวง (2559) ได้กล่าวถึง กลวิธี

เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) แบบโฟร์แมท (4MAT) แบบสตอรีไลน์ (storyline) แบบโครงงาน เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนจะมีอิสระในการเรียน อาจเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา การจัดชั้นเรียนจึงมีรูปแบบการจัด โต๊ะเก้าอี้ในลักษณะต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องเรียงแถว หันหน้าเข้าหาครู เช่น จัดเป็นรูปตัวที่ ตัวยู วงกลม หรือจัดเป็นกลุ่ม มีการจัดศูนย์ความสนใจ มีสื่อการสอนในรูปของชุดการสอนหรือเครื่องช่วยสอนต่างๆ ไว้ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองหรือศึกษาร่วมกับเพื่อน มีการตกแต่งผนังห้องและเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ผู้เรียนกำลังเรียน ตาม ภาพประกอบ 2

ความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร โรงเรียน ซึ่งอาจนำมาประยุกต์ในการบริหารจัดการ ชั้นเรียนยุค 4.0 ได้ดังนี้

1. มีความร่วมมือกับโรงเรียนต่างสังกัดหรือ โรงเรียนต่างประเทศ โดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรม และเรียนรู้การจัดกิจกรรมอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ นำความรู้มาต่อยอดจนเกิด นวัตกรรม เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ ให้สูงขึ้น

2. ส่งเสริมให้ครูจัดห้องเรียนเสมือน เพื่อเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนต่างสังกัดหรือโรงเรียนต่างประเทศ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้อื่นและสังคม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการคิดเพื่อส่วนรวม

3. ส่งผู้เรียนหรือแลกเปลี่ยนผู้เรียนออกไปเรียนรู้กับโรงเรียนต่างสังกัดหรือโรงเรียนต่างประเทศ ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้มากมายนอกห้องเรียน อันเป็นการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้อื่นและสังคม

4. เชิญผู้ที่ได้รับรางวัลระดับประเทศหรือระดับโลกมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ชีวิตประวัติเชิงประจักษ์ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะให้แรงบันดาลใจแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก

5. เชิญศิษย์เก่าและผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรแนะนำอาชีพ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (purposeful learning) เพื่อให้เกิดการสร้างแรงบันดาลใจ

บทสรุป

การบริหารจัดการชั้นเรียนของครูยุค 4.0 สามารถดำเนินการได้อย่างเรียบง่ายไม่ซับซ้อน

และสะท้อนให้เห็นความสำเร็จในการนำหลักการแนวคิดของการบริหารจัดการชั้นเรียนสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น ภายใต้การเสริมหนุนของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีบทบาทในการช่วยให้การปฏิบัติการสร้างสรรค์บรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งเป็นก้าวแรกของการลงมือดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนสัมผัสได้ โดยผู้อำนวยการโรงเรียนต้องแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการที่สร้างสรรค์ การใช้เทคนิคทางการบริหารในการเดินเยี่ยมชม ให้กำลังใจการปฏิบัติงานเป็นสิ่งจำเป็นขั้นเยี่ยมที่เปี่ยมอรรถของผู้บริหารมาช้านาน และไม่ลืมที่จะต้องประกาศเกียรติคุณยกย่องครูที่มีผลลัพธ์ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียนให้เกิดความรู้ เกิดทักษะแห่งอนาคต มีประสบการณ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรกำหนดให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันเป็นการสะท้อนถึงการเป็นครูยุค 4.0 และเป็นการแสดงให้เห็นบทบาทของผู้อำนวยการโรงเรียนในการส่งเสริมการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่สังคมไทย 4.0 คาดหวังอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์ชลี มาพุทธ. (2560). สมรรถนะครูและมาตรฐานวิชาชีพครูที่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย. ใน *ระบบและรูปแบบการพัฒนาครูที่เหมาะสมกับสังคมและความเป็นสากล*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน จำกัด.
- ณิรดา เวชญาติลักษณ์. (2559). การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 13(61), 11–20.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2561). การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. ใน *ชุดวิชา 23728 นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*. แผนกิจกรรมการศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พงษ์ลิขิต เพชรผล. (2559). *การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของความเป็นพลเมือง*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ภาคศึกษานิเทศศาสตร์และการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชัย เจดามาน และคณะ. (2559). *การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21*. <https://www.oknation.nationtv.tv/blog/jedaman>
- โพยม จันทร์น้อย. (2560). *การศึกษา 4.0*. <http://www.kroobannok.com/81497>

- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2561). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ. ในไพฑูรย์ สินลารัตน์, นักรบ หมี่แสน (บรรณาธิการ), *ความเป็นผู้นำทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2560). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการบริหารจัดการในชั้นเรียน*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย. (2561). การบริหารจัดการชั้นเรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 16(1), 24–38.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2560). การบริหารการศึกษาเพื่อร่วมสร้างประเทศไทย 4.0 ใน *รายงานปาฐกถาศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ครั้งที่ 8 : ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- สำนักงานการศึกษา. (2560). *การดำเนินการจัดการเรียนรู้แนวทาง CCE ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูง สำหรับประเทศไทย 4.0*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน จำกัด.
- ฮอน ฉะยว เหวง. (2559). การบริหารโรงเรียนอย่างสร้างสรรค์สู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา : สถาบันหัวจง ประเทศสิงคโปร์. ใน *รายงานปาฐกถาศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ครั้งที่ 6 : ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- Emmer, E. and Sabornie, E. (2015). *Handbook of Classroom Management*. (2nd ed). New York.
- Hardin, C. J. (2014). *Effective Classroom Management Models and Strategies*. (3rd ed).. Pearson Education Limited, London.
- Kelly, M. (2019). *4 Tip for Effectives Classroom Management*. <http://www.thoughtco.com/definition-of-classroom-management>
- Mulvahill, E. (2018). *What is Classroom Management ?*. <http://www.weareteachers.com2what-is-classroom-management/>
- Pi, K. D. (2014). *The ABC's of Classroom Management*. (2nd ed). New York.